

בש"פ 7719/17 - צאלח ג'בר נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

בש"פ 7719/17

לפני: כבוד השופט מ' מזוז

העורר: צאלח ג'בר

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים
(השופטת ח' מ' לומפ) מיום 7.9.2017 מ"ת
42489-08-17

תאריך הישיבה: י' בחשון התשע"ח (30.10.2017)

בשם העורר: עו"ד אבי אודיז

בשם המשיבה: עו"ד נגה בן סידי

החלטה

1. ערר לפי סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים (השופטת ח' מ' לומפ) מיום 7.9.2017 (מ"ת 42489-08-17), במסגרתה הורה בית המשפט על שחרור העורר לחלופת מעצר בתנאים מגבילים.

2. ביום 20.8.2017 הוגש כתב אישום נגד העורר ושניים נוספים: בן דודו של העורר האדי ג'בר (להלן: האדי) ודאע אבוקטיש (להלן: דאע). כתב האישום מייחס לעורר עבירות של גניבה בידי עובד ציבור, עבירות בנשק, שיבוש מהלכי משפט והשגה של מידע שאינו זכאי לקבלו מהמרשם הפלילי. על פי המתואר בכתב האישום, בתקופה הרלוונטית שירת העורר כשוטר במשטרת ישראל בתפקיד של אחראי נשקיה של "מרחב דוד", תפקיד שבמסגרתו היה אמון על קבלת אמצעי לחימה (להלן: אמל"ח), אפסונים בנשקיה והנפקתם לשוטרי המרחב. העורר נטל שלא כדין אמל"ח מהנשקיה - ובהם כדורי אקדח, רימוני הלם, מחסניות, ועוד - והעבירם להאדי, אשר שימש מתווך בין העורר לדאע. בנוסף, מואשם העורר לבדו כי בדק עבור קרוב משפחתו פרטי רכב ורישום פלילי של נהג שהיה מעורב עמו בתאונת דרכים, שלא כדין, וכן בכך שמיד לאחר מעצרו העביר מסר מזהיר להאדי ועדכן אותו בדבר מעצרו, ובכך ניסה לשבש מהלכי משפט.

3. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה המדינה בקשה למעצרו של שלושת הנאשמים עד לתום ההליכים בעניינם. ביום 7.9.2017 ניתנה החלטה מפורטת על ידי בית משפט קמא בה נקבע כי קיימת תשתית ראייתית לכאורה נגד הנאשמים, וכן מתקיימת עילת מעצר סטטוטורית, אך נקבע כי יש בתשתית הראייתית "כרסום משמעותי". לפיכך סבר בית המשפט כי יש מקום לבחון חלופת מעצר בנוגע לכל הנאשמים. בכל הנוגע לעורר נקבע על ידי בית משפט קמא כי "ככל שתוצג חלופה מרוחקת מאבו גוש בפיקוח מפקחים ראויים" ניתן יהיה לשחררו לחלופת מעצר (פסקה 29 שם). בהמשך לכך, בדיון שהתקיים באותו יום, בחן בית המשפט את המפקחים המוצעים ודן בתנאי החלופה, ובהחלטתו בנוגע לעורר נקבע כי הוא "ישהה במעצר בת מלא בעין ראפה, בפיקוח המפקחים שאישר בית המשפט ובתנאים מגבילים שנקבעו, לרבות איסור ליצור קשר כלשהו עם הנאשמים האחרים".

4. האדי ודאע עררו לבית משפט זה נגד החלטת בית המשפט המחוזי בעניינם באשר לקיומן של ראיות לכאורה בעניינם, וכן נגד תנאי חלופת מעצרו (בש"פ 7154/17). בהחלטה מיום 1.10.17 קבע בית המשפט (השופט ד' ברק-ארז) כי קיימות ראיות לכאורה נגד הנאשמים ברף הנדרש בשלב של מעצר עד לתום ההליכים, אך לצד זאת "יש להכיר בחולשות מסוימות בתשתית הראייתית הלכאורית" אשר מצדיקה שחרורם של הנאשמים לחלופת מעצר עם תנאים מגבילים. עם זאת, קיבל בית המשפט את הערר באופן חלקי, במובן זה שהורה לשירות המבחן להגיש לבית המשפט המחוזי תסקיר מבחן שיבחן את האפשרות של יציאתם לעבודה של העוררים שם (האדי ודאע), בפיקוח, במסגרת חלופת המעצר.

5. בסמוך לאחר החלטה זו הגיש גם העורר דן ערר על החלטת בית משפט קמא בעניינו כאמור. העורר עותר לשלוח גם אותו, בדומה לנאשמים האחרים בתיק, לתסקיר שיבחן האם ניתן לאפשר לו לצאת לעבודה, וכן הוא מבקש לשנות את תנאי חלופת המעצר באופן שיתאפשר לו שהות בביתו באבו גוש, ולא בעין ראפה, כפי שנקבע. העורר טוען כי לאור קביעות בית משפט זה ובית המשפט קמא באשר לתשתית הראייתית הלכאורית המשותפת בתיק, ראוי להחיל עליו דין דומה לזה שנקבע בנוגע להאדי ודאע. נטען כי שהייתו במעצר בית לאורך ניהול משפטו מהווה פגיעה קשה במשפחתו בשל היותו המפרנס העיקרי ל-4 ילדים קטינים, וכן כי ממילא אין עוד כל אפשרות שהוא יחזור על עבירותיו שכן הופסקה עבודתו במשטרה ואין לו עוד נגישות לנשק או אמל"ח.

באשר להרחקתו מאבו גוש, נטען כי אין ראיות או נסיבות עובדתיות המצביעות על חשש לשיבוש הליכים, שהוא הגורם שהביא להרחקתו. בנוסף לכך, כפי שציין בית המשפט קמא, נסיבות האישום בשיבוש המיוחסות לעורר מצויות במדרג הנמוך של עבירות השיבוש. האדי ודאע שוחררו שניהם לחלופת מעצר באבו גוש, ואין סיבה להרחיק דווקא את העורר מביתו. על שלושת הנאשמים הוטל, במסגרת התנאים המגבילים שנקבעו על ידי בית המשפט קמא, איסור יצירת קשר זה עם זה, ואין כל בסיס להאמין כי מי מהם לא יכבד תנאי זה. לבסוף, נטען כי ממילא היישוב עין ראפה מרוחק כ-2 קילומטר בלבד מאבו גוש, ולכן ההרחקה אינה משרתת כל מטרה קונקרטית אלא אך ורק מערימה קשיים בלתי

הכרחיים על העורר ומשפחתו, ועל המפקחים שהסכימו לקבלו לביתם.

6. בהחלטתי מיום 3.10.2017 הוריתי כי העורר יבהיר מדוע אין מקום לשיטתו לפנות לבית המשפט המחוזי בבקשה לעיון חוזר בענין בחינת האפשרות כי יתאפשר לו לצאת לעבודה בשים לב להחלטה בבש"פ 7154/17 לעיל, וזאת חלף הערר שהוגש לבית משפט זה. כן הוריתי כי המדינה תגיש תגובתה באשר לבקשת העורר להעתיק את מקום חלופת המעצר לביתו באבו גוש.

בתגובתו מיום 17.10.2017 העורר הודיע כי הוא עומד על עררו מהסיבה שמתבקש בעניינו סעד נוסף לאפשר לו לשהות בתנאים מגבילים בביתו באבו גוש. כן צוין כי המשיבה סירבה לבקשת העורר למתן הסכמתה כי העורר ישלח לתסקיר מבחן שיבחן את שתי השאלות. בתגובת המשיבה מאותו מועד נטען כי היא סבורה שבקשתו של העורר ליציאה לעבודה אכן מתאימה להיבחן במסגרת הליך של עיון חוזר. ואילו בנוגע לשינוי מקום חלופת המעצר הביעה המשיבה את התנגדותה לבקשה. נטען כי עניינו של העורר שונה משל האדי ודאע משני טעמים: ראשית, העורר ביצע לכאורה את המיוחס לו במסגרת תפקידו כשוטר במשטרת ישראל. שנית, בעניינו קיים חשש לשיבוש הליכים כעולה מהמיוחס לו באישום הרביעי. עוד ציינה המשיבה כי בהחלטה המורה על שחרורו של דאע לחלופת מעצר באבו גוש, הבהיר בית המשפט קמא כי אכן סבר בתחילה כי יש להורות על חלופה מחוץ לאבו גוש בהתחשב בצורך להרחיק ולהפריד בין המעורבים, אלא שלאחר שהעורר הציע חלופה בעין רפא התברר כי העורר ודאע עשויים לשהות באותו מקום, ולכן בין היתר מהטעם של שמירת הפרדה בין המעורבים לבין העורר התיר בית המשפט קמא את שחרורו של דאע לחלופת מעצר באבו גוש.

7. בדיון לפני הפנה בא כוח העורר לטענותיו בכתב הערר כמפורט לעיל ואף שב ופירט טענות אלה. לענין הבקשה כי ישלח לתסקיר מבחן לבחינת אפשרות יציאתו לעבודה ציין בא כוח העורר כי הוא אינו מתנגד ששאלה זו תיבחן במסגרת בקשה לעיון חוזר בפני בית משפט קמא. אשר לענין מקום חלופת המעצר, נטען שאין זה ענין לעיון חוזר, ולגוף הענין נטען שאין מקום להבחין בינו לבין האדי ודאע, וכי העובדה שהוא היה שוטר היא ענין לשלב העונש אך אינה רלבנטית לשאלת חלופת המעצר, וכי ממילא מדובר במרחק קצר בין אבו גוש לעין ראפה.

באת כוח המדינה חזרה על עמדתה כי נושא היציאה לעבודה הוא ענין לבקשה לעיון חוזר. וגם באשר למקום חלופת המעצר חזרה היא על עמדתה לפיה יש לדחות את בקשת העורר. נטען כי חלקו של העורר בביצוע העבירות היה מרכזי ואין גם להתעלם מכך שהעבירות בוצעו בעת ששירת כשוטר, ולפיכך אין לתת בעורר אמון. כן צוין כי אבו גוש הוא מקום ביצוע חלק מהעבירות, ובית משפט קמא ביקש למנוע מצב בו העורר והנאשמים האחרים ישהו באותו מקום. לכך יש להוסיף את עבירת שיבוש ההליכים המיוחסת לעורר ואת העובדה שלא ידוע מקום הימצאם של כלי הנשק שנגנבו.

דיון והכרעה

8. לאחר עיון הגעתי למסקנה כי דין הערר, על שני מרכיביו, להידחות.

א. אשר לענין היציאה לעבודה -

9. אין ספק, ולמעשה אין גם מחלוקת, כי ההליך הנכון לבחינת בקשת העורר הוא בבקשה לעיון חוזר לפי סעיף 52 לחוק המעצרים. טענת העורר נסמכת כל כולה על החלטתו של בית משפט זה מיום 1.10.2017 בעניינם של שני שותפיו לכתב האישום כמפורט לעיל. זהו אפוא מקרה מובהק של "שינוי נסיבות" המצדיק פניה לבית המשפט.

10. אשר על כן הערר לענין זה נדחה. למותר לומר שאין בהחלטה זו משום נקיטת עמדה לגוף בקשת העורר.

ב. אשר לשינוי מקום חלופת המעצר -

11. לא מצאתי עילה להתערב בהחלטתו של בית משפט קמא. כמצוין לעיל, בית משפט קמא קבע מלכתחילה, בטרם בחינת החלופות לגבי כל הנאשמים, כי ניתן יהיה לשחרר את העורר לחלופת מעצר "ככל שתוצג חלופה מרוחקת מאבו גוש בפיקוח מפקחים ראויים [אשר] יש בה כדי להקהות את המסוכנות הנלמדת ממשיב 1 [העורר]". בית המשפט ביקש אכן למנוע מצב בו העורר והנאשמים האחרים יהיו באותו מקום. העבירות החמורות המיוחסות לעורר, אשר בוצעו במהלך שירותו כשוטר, מצביעות על כך שלא ניתן לתת בו אמון כי ישמור על התנאים המגבילים, לרבות האיסור על יצירת כל קשר עם הנאשמים האחרים. הרחקתו של העורר מהנאשמים האחרים נועדה להבטיח, או לפחות להקטין את החשש ליצירת קשר כאמור. לכך יש להוסיף כי אבו גוש הוא מקום ביצוע חלק מהעבירות (אישומים 3 ו-4), וכן שלא ידוע מקום הימצאם של כלי הנשק שנגנבו. לכך יש להוסיף את עבירת שיבוש ההליכים המיוחסת לעורר. צירוף כל אלה מבסס לדעתי את החלטת בית משפט קמא להרחיק את העורר משני הנאשמים האחרים.

לא למותר להעיר כי נוכח חומרת העבירות המיוחסות לעורר, ובמיוחד לאור העובדה שהן בוצעו במהלך שירותו כשוטר במשטרת ישראל, במהלך הרגיל של הדברים היה מקום למעצרו עד לתום ההליכים מאחורי סורג ובריח. ההחלטה על חלופת מעצר מבוססת כל כולה על החולשה המסוימת בראיות, אך חולשה זו אינה מקהה את המסוכנות הפוטנציאלית.

12. אשר על כן אני דוחה את הערר גם בהתייחס לבקשת העורר לשינוי מקום חלופת המעצר. ככל שיחול שינוי נסיבות או שתתקיים עילה אחרת לפי סעיף 52 לחוק המעצרים שתצדיק זאת, תהא כמובן פתוחה הדלת בפני העורר לפנות לבית משפט קמא בהליך של בקשה לעיון חוזר.

ניתנה היום, י"א בחשוון התשע"ח (31.10.2017).

ש ו פ ט